

Sygn. akt II CSK 370/16

POSTANOWIENIE

Dnia 15 grudnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bogumiła Ustjanicz

w sprawie z wniosku E. Spółki Akcyjnej w G.

przy uczestnictwie K. B.

o stwierdzenie zasiedzenia służebności przesyłu,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 15 grudnia 2016 r.,

na skutek skargi kasacyjnej uczestnika postępowania

od postanowienia Sądu Okręgowego w K.

z dnia 1 marca 2016 r., sygn. akt VII Ca (...),

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2) oddala wniosek E. S.A. w G. o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w K. zmienił postanowienie Sądu Rejonowego w B. z dnia 29 kwietnia 2015 r. przez stwierdzenie, że wnioskodawca nabył w trybie zasiedzenia służebność gruntową o treści odpowiadającej służebności przesytu określonej w postanowieniu Sądu pierwszej instancji z dniem 12 sierpnia 2002 r.

Uczestnik w skardze kasacyjnej powołał obie podstawy przewidziane w art. 398³ § 1 k.p.c., a we wniosku o przyjęcie tej skargi do rozpoznania przyczyny objęte art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c. Występowanie istotnego zagadnienia prawnego połączył z koniecznością rozstrzygnięcia kwestii: możliwości stwierdzenia zasiedzenia służebności na podstawie przepisów ustawy z dnia 29 czerwca 1951 r. o powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli (Dz. U. z 1954 r., Nr 32, poz. 135) oraz czy zakład energetyczny nie może zasiedzieć w dobrej wierze służebność, jeżeli nie uzyskał wcześniej decyzji wyłączeniowej, a także, czy rozpoczęcie ewentualnego biegu zasiedzenia służebności gruntowej musi być związane z uzyskaniem prawa do dysponowania daną nieruchomością i czy zakres korzystania przez przedsiębiorstwo z nieruchomości powinien być taki sam, jak w sprawie o ustanowienie służebności.

Rozbieżność w orzecznictwie sądów dotyczy określenia od kiedy można mówić o posiadaniu służebności przez przedsiębiorcę, a zwłaszcza czy od uzyskania przez niego decyzji o przyznaniu mu prawa użytkowania wieczystego nieruchomości, skoro we wcześniejszym okresie wykonywał jedynie czynności reprezentujące interesy Skarbu Państwa.

Na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej wskazuje naruszenie art. 321 k.p.c. przez określenie wcześniejszej o siedem lat terminu nabycia służebności w stosunku do postanowienia Sądu pierwszej instancji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ukształtowana została jako nadzwyczajny środek prawny, służący od prawomocnych orzeczeń, którego celem jest ochrona interesu

publicznego, polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Założenie to może być zrealizowane jedynie poprzez powołanie i uzasadnienie istnienia co najmniej jednej z przesłanek wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Nie jest rolą Sądu Najwyższego, nie będącego trzecią instancją sądową, korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej sprawie, nawet gdyby w rzeczywistości miały one miejsce. Zakres przeprowadzanego przez Sąd Najwyższy badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie występuje istotne zagadnienie, zachodzi potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, a zatem okoliczności przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 do 4 k.p.c. Nie podlegają natomiast badaniu podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Ugruntowane zostało w orzecznictwie zapatrywanie, że skarżący powinien wskazać przepisy prawne, na tle stosowania których wyłoniło się zagadnienie, sformułować je, podać argumenty prowadzące do rozbieżnych ocen, a nadto motywację, że rozwiązanie go jest istotne nie tylko w rozpoznawanej sprawie, ale także dla praktyki sądowej (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz.11; z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz.151; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, niepubl.; z dnia 14 grudnia 2004 r., III CK 585/04, niepubl.; z dnia 26 września 2005 r., II PK 98/05, OSNP 2006, nr 15-16, poz. 243; niepubl.; z dnia 4 sierpnia 2006 r., III CZ 47/06, niepubl.; z dnia 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, niepubl.; z dnia 26 czerwca 2008 r. I CSK 108/08, niepubl., z dnia 19 stycznia 2012 r., I UK 325/11, niepubl.).

Przedstawione przez skarżącego zagadnienie nie spełnia przesłanek wskazujących na rzeczywiste istnienie nierozwiązanego dotychczas problemu. Nie miały zastosowania w sprawie przepisy ustawy o powszechnej elektryfikacji. Kwestia dobrej wiary posiadania prowadzącego do nabycia w drodze zasiedzenia także służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu, była przedmiotem

licznych wypowiedzi Sądu Najwyższego, które doprowadziły do konstatacji, że przekonanie posiadacza o wykonywaniu prawa zgodnie z uprawnieniem powinno wynikać z okoliczności konkretnej sprawy. Skarżący nie podał argumentów, które przemawiałyby za zmianą dotychczasowego stanowiska, czy też wprowadzałyby nowe, nierozważane dotychczas kwestie. Początek biegu zasiedzenia odnosi się do objęcia służebności w posiadanie, które również w orzecznictwie Sądu Najwyższego zostało szeroko omówione, w tym z uwzględnieniem nieruchomości będącej własnością Skarbu Państwa i innych osób. Taka sama sytuacja dotyczy zakresu korzystania z nieruchomości przez przedsiębiorcę przesyłowego. W istocie, sformułowane jako zagadnienia problemy należą do obszaru stosowania prawa, a nie jego interpretacji i zmierzają jedynie do poddania kwestionowanego postanowienia kontroli kasacyjnej.

Przesłanka przewidziana w art. 389⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. zachodzi wówczas, gdy dojdzie do wskazania przez skarżącego nie tylko przepisów prawa, których wykładnia budzi poważne wątpliwości lub wywołuje rozbieżności w orzecznictwie, lecz także szczegółowego opisanie na czym polegają wątpliwości interpretacyjne, określenia, że mają poważny charakter lub przedstawienia orzeczeń sądów, w których dokonano różnej wykładni przepisów, a także, że dokonanie wykładni przez Sąd Najwyższy jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2008 r., I CSK 11/08; z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, niepubl.). Wiąże się to z taką sytuacją, gdy w odniesieniu do konkretnego przepisu prawnego nie ma jednolitej lub utrwalonej linii orzeczniczej albo ta przyjęta wymaga zmiany, z uwagi na nietrafność lub kontrowersje. Dla wykazania rozbieżności należy przytoczyć konkretne, rozbieżne orzeczenia wydane w identycznych lub zbliżonych stanach faktycznych. Nie może to jednak dotyczyć rozbieżnych orzeczeń sądów wydanych w rozpoznawanej sprawie.

Wniosek skarżącego nie wskazuje na istnienie takiej potrzeby, czy też niejasności w wykładni powołanych przepisów. Brak argumentów przemawiających za istnieniem wątpliwości tego rodzaju w przedstawionych orzeczeniach, jeśli zważyć na konieczność uwzględniania okoliczności konkretnej sprawy oraz w miarodajnym zakresie wypowiedzi Sądu Najwyższego. Wywód skarżącego dotyczy wielu aspektów służebności przesyłu i poprzedzającej ją służebności

o treści odpowiadającej służebności przesyłu, których rozważenie nie jest możliwe ani potrzebne w ramach niniejszej skargi kasacyjnej. Powołane argumenty odnoszą się do stosowania prawa, a nie jego wykładni.

Ugruntowane zostało w orzecznictwie jednolite zapatrywanie przyjmujące, że dla wykazania oczywistej zasadności skargi kasacyjnej wymagane jest wykazanie przez skarżącego, drogą odrębnego wyводу, że bez wątpliwości doszło do uchybień i naruszeń przepisów prawa materialnego lub procesowego, gdy jest pewne, że miały one wpływ na treść orzeczenia albo jeśli podniesione zarzuty oczywiście uzasadniają skargę. Spełniające te wymagania naruszenie przepisów prawa powinno mieć postać kwalifikowaną, dostrzegalną bez potrzeby wnikliwej analizy prawnej i zagłębiania się w szczegóły sprawy. Nie chodzi zatem o takie naruszenie prawa, które może stanowić podstawę skargi w rozumieniu art. 398⁴ k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC z 2004 r., nr 3, poz. 49; z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP z 2004 r. nr 6, poz. 100; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, niepubl.; 22 marca 2012 r., I PK 196/11 niepubl.; z dnia 7 września 2012 r., V CSK 529/11, niepubl.; z dnia 18 września 2012 r., II CSK 179/12, niepubl.). Nie spełnia przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania powołanie naruszenia konkretnego przepisu prawa, ale sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego rozstrzygnięcia (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004, nr 13, poz. 230; z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 38/06, niepubl.; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, niepubl.). Analiza wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienia, w kontekście jej podstaw oraz motywów zaskarżonego wyroku nie zezwala na ocenę, że doszło do naruszenia, w stopniu kwalifikowanym prawa materialnego oraz procesowego, usprawiedliwiającego przesłankę oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Skarżący pominął zakres rozpoznania sprawy przez sąd drugiej instancji w tego rodzaju sprawie. Nie ma podstaw do uznania, że doszło do oparcia orzeczenia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią, przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie

obowiązywał względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym.

W postępowaniu przed Sądem drugiej instancji nie doszło do nieważności postępowania, której przyczyny Sąd Najwyższy bierze pod rozagę z urzędu, stosownie do art. 398¹³ § 1 k.p.c.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Orzeczenie o kosztach postępowania kasacyjnego wynika z zasady przewidzianej w art. 520 § 1 w związku z art. 391 § 1 i 398²¹ k.p.c.

jw